

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ
श्री बालमुकुन्द लोहिया संस्कृत आणि भारतीयविद्या अध्ययन केन्द्र
शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८

गृहपाठाचे प्रश्न (Home Assignments)

संस्कृत विशारद BA (Sem II)

विद्यार्थ्यांनी खाली दिल्याप्रमाणे द्वितीय अथवा चतुर्थ सत्रातील सर्व विषयांचा प्रत्येकी २० गुणांचा गृहपाठ सोडविणे आवश्यक आहे. सदर गृहपाठ विभागाच्या सदाशिव पेठ कार्यालयात दि. १० मार्च २०१८ पर्यंत किंवा त्यापूर्वी पोहोचतील अशा प्रकारे दाखल करणे आवश्यक आहे. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या अन्य केन्द्रांवर गृहपाठ दाखल करताना पुरेसे आधी दाखल करणे गरजेचे आहे. जेणेकरून त्या त्या केन्द्रांकडून ते सदाशिव पेठ शाखेत वेळेवर पाठविले जाऊ शकतील. दिलेल्या मुदतीनंतर कोणत्याही कारणास्तव कोणाचेही गृहपाठ स्वीकारले जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

EB ४२०१- धर्मशास्त्र (स्मृतिसंग्रह)

प्र. १. याज्ञवल्क्यस्मृतौ वर्णितानि विविधानि दिव्यानि वर्णयत । (२०)

EB ४२०२ - पाणिनीय सूत्रे आणि वैदिक सुभाषिते

प्र.१. ससूत्रनिर्देशं सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । (१०)

१) संयोगः २) प्रातिपदिकम्

प्र.२. सवृत्तिकं सोदाहरणं विविच्यताम् । (१०)

१) भीत्रार्थानां भयहेतुः । २) अपवर्गे तृतीया ।

EB ४२०३ - महाकाव्य - III (रघुवंश सर्ग ८)

प्र. १. ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत । (२०)

१) पितुराज्ञेति न भोगतृष्णया ।

२) अमृतं वा विषमीश्वरेच्छया ।

३) त्वयि मे भावनिबन्धना रतिः ।

४) प्रकृतिस्थं समलोष्टकाश्चनः ।

EB ४२०४ - रामायण आणि महाभारत

प्र. १. आर्षमहाकाव्ययोरुपरि सविस्तरं लिखत । (१०)

प्र. २. ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत । (१०)

१) स्रवन्मद इव द्विपः ।

२) पुत्रार्थं त्वां वृणोम्यहम् ।

EB ४२०५ -पर्यावरण अध्ययन

प्र.१. परिसंस्था म्हणजे काय ते सांगून परिसंस्था आणि आपण या विषयावर निबंध लिहा. (२०)

Q. 1. State what is meant by ecosystem and write an essay on it.

(20)

EB ४२०६ - कथा (पञ्चतन्त्र-काकोलूकीय)

प्र. १. काकोलूकीयस्थां कामप्येकां कथां संस्कृतभाषया संक्षेपेण लिखत । (१०)

प्र. २. ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत । (१०)

१) बहवो न विरोद्धव्या ।

२) आत्मना हि कृतं पापं आत्मनैव हि भुज्यते ।

EB ४२०७- इंग्रजी

Q. 1. Write an essay on any one of the following:

(20)

- 1) Global Warming 2) Generation Gap 3) Cashless Economy

EB ४४०१- अथर्ववेदसूक्ते आणि ब्राह्मणे

प्र. १. टिप्पणीचतुष्टयं लिखत । (२०)

- १) अथर्ववेदस्य नामधेयानि २) श्रममाहात्म्यहम् ३) संवर्गविद्या
४) महतो भूतस्य निःश्वसितम् ५) पृथ्वीसूक्तम् ६) देवासुरकथा

EB ४४०२ - लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञा-सन्धिप्रकरण)

प्र. १. चत्वारि सूत्राणि स्पष्टीकुरुत । (२०)

- १) उपदेशेऽजनुनासिक इत् । २) वृद्धिरेचि ३) अकः सवर्णे दीर्घः ।
४) सुप्तिङन्तं पदम् । ५) अलोऽन्त्यस्य ।

EB ४४०३ - महाकाव्य - II (किरातार्जुनीय आणि शिशुपालवध)

प्र. १. ससंदर्भं स्पष्टीकुरुत ।

- १) उभयं तन्मनस्विनि । २) प्रदीपः स्नेहमादत्ते । ३) नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः ।
४) न जातहार्देन न विद्विषादरः ।

EB ४४०४ - हर्षचरित आणि ऐहोळेप्रशस्ति

प्र. १. माध्यमभाषयानुवदत । (१०)

तमुत्थाप्य पुनरग्रजो जगाद, तात! किमेवमतिमहारम्भपरिग्रहेण गरिमाणमारोप्यते बलादतिलघीयानप्यहितः । हरिणार्थमनिहेपणः सिंहसम्भारः । तृणानामुपरि कति कवचयन्त्याशुशुक्षणयः । अपि च तवाष्टादशद्वीपाष्टमङ्गलकमालिनी मेदिन्यस्त्येव विक्रमस्य विषयः । न हि कुलशैलनिवहवाहिनो वायवः संनह्यन्त्यतितरले तूलराशौ । न सुमेरुवप्रप्रणयप्रगल्भा वा दिक्करिणः परिणमन्त्यणीयसि वल्मीके ।

प्र. २. टिप्पण्यौ लिखत । (१०)

- १) राज्यवर्धनस्य परिचारकाः । २) राज्यवर्धनस्य विरक्तिविचाराः ।

EB ४४०५ - काव्यप्रकाश आणि छन्दोविज्ञान

प्र. १. 'इति हेतुस्तदुद्भवे' इति मम्मटमतं सविस्तरं सोदाहरणं विवृणुत । (२०)

EB ४४०६ - तर्कसंग्रह

प्र. १. पृथिव्यादिपञ्चद्रव्याणां विस्तरेण परिचयं दत्त । (१०)

प्र. २. षट् सनिकर्षाः प्रत्यक्षप्रमाणकारणत्वेन निरूप्याः। (१०)

EB ४४०७- इंग्रजी

Q. 1. Write an essay on any one of the following:

(20)

- 1) Republic Day 2) Child Labour 3) Health is Wealth

EB ४६०१ - अभिजात संस्कृत साहित्याचा इतिहास

प्र. १. पञ्चमहाकाव्यानां परिचयो देयः । (१०)

प्र. २. गद्यसाहित्यं किं किं कस्य कस्य चेति विवृणुत । (१०)

EB ४६०२ – लघुसिद्धान्तकौमुदी (विभक्त्यर्थ आणि समासप्रकरण)

- प्र. १. सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत । (२०)
१) आधरोऽधिकरणम् । २) द्वितीया श्रितातीतपतितगतात्यस्तप्राप्तापन्नैः ।
३) अनेकमन्यपदार्थे । ४) कर्तुरीप्सिततमं कर्म ।

EB ४६०३ – महाकाव्य – III (नैषधीयचरित)

- प्र. १. ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत । (२०)
१) भवेदमीभिः कमलोदयः कियान् । २) नृपः पतङ्गं समधत्त पाणिना ।
३) नीराजनां जनयतां निजबान्धवानाम् । ४) न तु कण्ठेन निजोपयोगिताम् ।

EB ४६०७ – वेदान्तसार

- प्र. १. वेदान्तशास्त्रस्य अनुबन्धान् स्पष्टीकुरुत । (२०)

EB ४६०८ – तर्कभाषा

- प्र. १. तर्कभाषोक्तं द्वादशविधं प्रमेयं संक्षेपेण निरूप्यम् । (१०)
प्र. २. षोडशपदार्थानां परिचयो देयः। (१०)

EB ४६०९ – कौटिलीय अर्थशास्त्र

- प्र. १. आत्मरक्षितकम् इति प्रकरणमधिकृत्य राज्ञः सुरक्षाविषयकं वर्णनं कुरुत । (२०)

EB ४६१० – कादंबरी – कथामुख

- प्र. १. ससंदर्भं स्पष्टीकुरुत ।
१) जहासेव वासुदेवम् । २) चन्दनलतेव भीषणरमणीया ।
३) विधातुरस्थाने सौन्दर्यनिष्पादनप्रयत्नः । ४) सर्वरत्नानामुदधिः एव ।

EB ४६११- कुमारसंभव (सर्ग ५)

- प्र. १. चतुर्णां वाक्यानां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं लिखत । (२०)
१) शिरीषपुष्पं न पुनः पतत्रिणः । २) वदन्यपर्णेति च तां पुराविदः ।
३) मनोरथानामगतिर्न विद्यते । ४) क्लेशः फलेन हि पुनर्नवतां विधत्ते ।

EB ४६१२- काव्यमीमांसा

- प्र. १. यायावरीयः काव्यपुरुषस्य शरीरं कथं विवृणयति ? (१०)
प्र. २. ससन्दर्भं स्पष्टीकुरुत । (१०)
१) कस्यापि संचरति विश्वकुतूहलीव ।
२) त्वत्तः पूर्वे हि विद्वांसो गद्यं ददृशुर्न पद्यम् ।